

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEDF)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2025, 25(4), 2423 – 2448. DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1684592

Türk Eğitim Sistemi Bağlamında Eğitim ve Öğretimde Karşılaşılan Sorunlar ve Bu Sorunlara Çözüm Önerileri: Öğretmen Görüşleri

Problems Encountered in Education and Instruction in the Context of the Turkish Education System and Solution Suggestions for These Problems: Teachers' Views

Fadıl ŞİRAZ¹

Geliş Tarihi (Received): 26.04.2025

Kabul Tarihi (Accepted): 13.10.2025

Yayın Tarihi (Published): 15.12.2025

Öz: Eğitim ve öğretimde karşılaşılan sorunların önem düzeyi ve öne çıkan sorunların çözümü ile ilgili yapılan bu çalışmada temel amaç; Türk eğitim sistemi bağlamında eğitim ve öğretimle ilgili sorunların çözümüne yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesidir. Bu araştırma nitel araştırma geleneğinde durum çalışması ile desenlenmektedir. İki aşamadan oluşan bu araştırma çalışma grubu MEB kadrosunda bulunan öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu araştırma çalışma grubunu I. aşamada 102 öğretmen; II. aşamada 31 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler I. aşamada Türk Eğitim Sistemi Sorunlarının Önemi Anketi (TESSA), II. aşamada Yapılandırılmış Görüşme Formu ile elde edilmiştir. Veriler Google form aracılığıyla toplanarak, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Sonuç olarak eğitim-öğretimde Türk eğitim sistemi bağlamında öne çıkan beş sorun 1. Politik (ideolojik) yaklaşım, 2. Öğretmen nitelikleri, 3. Merkezi ve taşra yönetimi, 4. Programlar ve 5. Denetleme (teftiş) olduğu görülmektedir. Bu sorunların çözümüne yönelik eğitim sisteminde ideolojik yaklaşımlardan uzak, şeffaf ve objektif, uzun vadeli karar mekanizmasının işletildiği, liyakat ve performansa dayalı şeffaf atamaların yapıldığı; ayrıca programların bilimsel ve teknolojik gelişmelere uyumlu ve çağdaş olması, program geliştirme sürecinin tam anlamıyla işletilmesi, teftiş sürecinin rehberlik ve yapıcı yaklaşımla işletilmesi, denetleyicilerin liyakatli ve yetkin bireylerden oluşması gerektiği sonuçları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim-öğretim sorunları, Eğitim sorunları çözümü, Türk eğitim sistemi

&

Abstract: The main aim of this research, which is conducted on the importance level of problems encountered in education and instruction and the solutions of the prominent problems, is to examine the opinions of teachers regarding the solutions of problems related to education and training in the context of the Turkish education system. This research is designed with a case study in the qualitative research tradition. The study group of this two-stage research consists of teachers in the Ministry of National Education. The study group of this research consists of 102 teachers in Stage I and 31 teachers in Stage II. Data were obtained with the Survey on the Importance of Turkish Education System Problems (ITESP) in Stage I and the Structured Interview Form in Stage II. The data were collected via Google form and analysed with content analysis. As a result, it is seen that there are five prominent problems in the context of the Turkish education system in education and training: 1. Political (ideological) approach, 2. Teacher qualifications, 3. Central and provincial administration, 4. Programs and 5. Supervision. It has been concluded that, to resolve these issues, the education system should be governed by a long-term decision-making mechanism that is transparent, objective, and free from ideological influences. Appointments should be based on merit and performance, carried out through transparent procedures. In addition, educational programs should be contemporary and aligned with scientific and technological developments; the curriculum development process should be fully and effectively implemented. The supervision process should function in a constructive and guiding manner, and supervisors should be competent and qualified individuals.

Keywords: Education-training problems, Solution proposal for education-training problems, Turkish education system

Atıf/Cite as: Şiraz, F. (2025). Türk eğitim sistemi bağlamında eğitim ve öğretimde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara çözüm önerileri: öğretmen görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(4), 2423-2448, DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1684592

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Fadıl ŞİRAZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, fadil.siraz@omu.edu.tr, ORCID:0000-0002-5478-7529

1. GİRİŞ

Eğitim ve öğretim uygulamaları resmî ve özel kurumlarda gerçekleşmektedir. Öğretim; bilgilerin belli planlama çerçevesinde ve amaca bağlı olarak araç-gereçlerden yararlanılarak süreç içerisinde öğrencilere kazandırılması için gerçekleştirilen çabaların tümü olarak tanımlanır. Eğitim ise daha geniş kapsamlı görülerek bilginin yanı sıra beceri, değer, tutum ve anlayışın da öğrencilere planlı-programlı kazandırılması süreci olarak tanımlanmaktadır (Celkan, 2018). Eğitim ve öğretim faaliyetleri yaygın olarak okul adı verilen kurumlarda gerçekleştirilirken bu faaliyetler hukuksal çerçevelere dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.

Osmanlı Devleti son döneminde eğitim-öğretim ile ilgili birçok düzenleme yapılmıştır. İlkokulların zorunlu altı yıla çıkarılmaya çalışılması (1847), Eğitim Bakanlığı kurulması (1957), üniversite yapısı kurulmaya çalışılmış (1863), okul eğitiminde kademeleşmeye gidilmesi Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'yle ifade edilmiş (1869), öğretmen yetiştirme kurumları kurulmaya başlanmış (1870), meslekî ve teknik öğretimin temelleri atılmış, yeni yaklaşımların kullanılması gündeme gelmiş (usul-u cedit), kızlar için yükseköğretim kurumu açılmış, öğretmenlerin meslekî örgütleri kurulmaya başlanmış (1908), İlköğretim Geçici Kanunu çıkarılmış (1913) tüm kademelerde, programlarda Avrupa (çağdaş) standartlarında geliştirilmeye çalışılmıştır (Akyüz, 2008). Tüm bu yenilik çabalarıyla beraber bazı sorunlar (yabancı, azınlık okulları ve programları, eğitim programları, okullaşma vs.) giderilememiştir.

1. Dünya Savaşı sonrası Kurtuluş Savaşının kazanılmasıyla birlikte kurulan Türkiye'de eğitim sistemi geliştirilmesine önem verilen bir alan olarak görülmektedir. Okullar ve Türk eğitim sistemi belli kural ve hukuksal metinler çerçevesinde düzenlenmekte ve idare edilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanıyla yürürlüğe girmiş olan hukuksal çerçevelerle Türk eğitim sistemi düzenlenmeye çalışılmaktadır. Öncelikle Ankara Hükümeti tarafından Tevhid-i Tedrisat (Eğitimin Birliği) Kanunu (03 Mart 1924) yürürlüğe girmiş; yeni kurulan Türkiye'nin eğitim sistemi Osmanlı Devleti döneminden beri süregelen problemler giderilmeye çalışılmış, medreseler kapatılarak tüm okullar MEB'e bağlanmıştır. 1926'da Maarif Teşkilatı Hakkında Kanunun yürürlüğe girmesiyle de yeni programlar belirlenerek modern eğitim sisteminin temelleri atılmış olmaktadır (MEBa, t.y.). Atatürk Dönemi'nde eğitim-öğretim ile ilgili yurtdışından eğitimciler ülkeye çağrılarak birçok uygulama, yasal düzenleme yapılmış ve modern Türk eğitim sisteminin temelleri atılmıştır. Günümüzde MEB ile ilgili en önemli hukuksal metin 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ise 1973'te uygulamaya konulmuştur.

Türk eğitim sisteminde genel amaçları, yetiştirilmesi hedeflenen vatandaş tipi ve Türk eğitim sisteminin temel ilkeleri 1739 sayılı Kanun'da belirtilmektedir. Bu Kanun'a göre temel amaçta hedeflenen vatandaş üç paragrafta (*ne tür vatandaş, bireysel gelişimler ve meslek sahibi etme*) açıklanmaktadır. Yine bu Kanun'da Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri de 14 ilke olarak mevcuttur. I – Genellik ve eşitlik, II – Ferdin ve toplumun ihtiyaçları, III – Yöneltilme, IV – Eğitim hakkı, V – Fırsat ve imkân eşitliği, VI – Süreklilik, VII – Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği, VIII – Demokrasi eğitimi, IX – Laiklik, X – Bilimsellik: XI – Planlılık, XII – Karma eğitim, XIII – Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin iş birliği ve XIV – Her yerde eğitim (Resmî Gazete, 1973). Bu ilkeler ve hukuksal metinlerde belirtilen diğer hususlara uygun olarak Türk eğitim sistemi şekillendirilir ve eğitim ve öğretim faaliyetleri gerçekleştirilir. Eğitim ve öğretimin yasal çerçeveye uygun gerçekleştirilmesinden öncelikle eğitim yönetimi sorumludur.

Türk eğitim sisteminde Cumhuriyet'in ilanından günümüze 66 milli eğitim bakanı görev yapmıştır (MEBb, t.y.). En fazla görev yapan bakan Hasan Ali Yücel (yaklaşık 12 yıl) olmasına rağmen Cumhuriyet'in ilanından günümüze ortalama bakanlık süresi 18 aydır. MEB teşkilat yapısında ise Cumhuriyet'in ilanından sonra birçok kez değişikliğe gidilmiş; son olarak da Resmî Gazete'de yayımlanan 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile günümüzdeki yapıya dönüştürülmüştür (Resmî Gazete, 2011). Her yeni eğitim bakanı göreve başlarken “*yeni bir reform*” gibi iddialı bir cümleyle göreve başlaması akademik olmayan “reform çılgınlığı” olarak nitelendirilmektedir (Erdoğan, 2010). Osmanlı Devleti'nde var olan eğitim-öğretim birliği, yabancı ve azınlık okulu sorunları, öğretmen örgütleri, eğitim programları ve çağdaş yöntemler sorunu (Akyüz, 2008) gibi sorunlar günümüzde değişen dünya düzeni,

teknolojik gelişmeler ve değişen kurumsal yapılardan dolayı biraz farklılaşmaktadır. Özellikle kurumsal olarak büyük bir eğitim sistemi, teknolojik ve eğitim bilimleri alanındaki gelişmelerle ölçme, değerlendirme ve yerleştirme ile ilgili yeni bakışlar eğitimsel sorunların yeniden kavramsallaştırılmasına zemin hazırlamıştır. Günümüzde Türk eğitim sisteminde birçok sorunsal bulunduğu literatürde görülmektedir. Türk eğitim sisteminin öne çıkan temel sorunlar şu şekilde ele alınmaktadır (Çalık, 2022; Erdoğan, 2010; Özyılmaz, 2017):

1. İdeolojik yaklaşımların egemen olması
2. MEB yönetim sorunu
3. Eğitim programı sorunu
4. Öğrenme-öğretme süreci sorunu
5. Teftiş sorunları
6. Öğretmen yetiştirme, istihdam sorunları
7. Kademeler ve kademeler arası geçiş sorunu
8. Özel eğitim sorunu
9. Özel öğretim sorunu
10. Teknolojik gelişmeler/dijitalleşme sorunu

Bu sorunlar farklı şekillerde de adlandırılmakta ve gruplandırılmakta (millî eğitim, program sorunu, öğretmen yetiştirme, çağdaş yöntemler, meslekî eğitim, sanat eğitimi) (Antel, 1944; 2023); bu sorunlara bağlı alt sorunlar da bulunmaktadır. Eğitim ve öğretimi Türk eğitim sistemi bağlamında ele alan paydaş görüş, çözüm ve önerileriyle ilgili bazı araştırmalar bulunmaktadır (Bayar, 2024; Kara, 2020; Neyişci vd., 2020; Saylık vd., 2021; Yılmaz & Altınkurt, 2011). *Türk eğitim sistemi bağlamında eğitim-öğretimle ilgili sorunlar ve bu sorunların hangi çözüm önerileriyle giderilebileceği* bu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Türk eğitim sistemi sorunsalları gerek Heyet-i İlmiyeler gerekse MEB Şuralarında gündeme getirilmiş olan temalardır (MEBc, t.y.; MEB, 2023). Bir diğer deyişle ele eğitim sistemi sorunsalları üzerinde tartışmalar aktüel olarak devam etmektedir. Bu sorunsalların Şuralarda ele alınması konunun ve sorunların güncelliğini göstermektedir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı *Türk eğitim sistemi bağlamında eğitim ve öğretimle ilgili sorunların çözümüne yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesidir.*

Bu genel amaca bağlı olarak aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmaktadır.

Öğretmenler ...

1. Türk eğitim sisteminde sorunsalların önemine ilişkin hangi görüşe sahiptir?
2. Türk eğitim sisteminde sorunsallarla ilgili hangi çözüm yollarını önermektedir?
 - 2.1. Türk eğitim sistemine politik (ideolojik) yaklaşımdan kaynaklanan sorunlarının çözümünüyle ilgili hangi görüşe sahiptir?
 - 2.2. hizmet içi eğitim, öğretmen nitelikleri, atanması, sendikalaşması, maaşları ve istihdam sorunlarının çözümünüyle ilgili hangi görüşe sahiptir?

- 2.3. merkezi ve taşra yönetim sistemiyle ilgili sorunsallar (yapısal, bürokrasi, atama, ARGE, hukuksal, kademe ilerlemesi vb.) sorunlarının çözümüyle ilgili öğretmenler hangi görüşe sahiptir?
- 2.4. programlar (eğitim, öğretim, ders, programların yapısı, içeriği, uygulanması, ölçme-değerlendirme, program geliştirme süreci vb.) kaynaklanan sorunlarının çözümüyle ilgili hangi görüşe sahiptir?
- 2.5. Türk eğitim sistemi teftiş ve denetlemeden kaynaklanan sorunlarının çözümüyle ilgili hangi görüşe sahiptir?

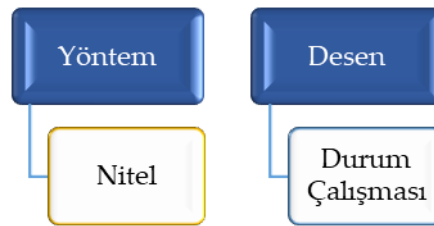
1.2. Araştırmanın önemi

Alanyazın Türk eğitim sistemine ait sorunlarla ve bu sorunların çözümüyle ilişkili birçok çalışma dikkat çekmektedir. Bu çalışmada eğitim-öğretimde, Türk eğitim sistemi bağlamında sorunlar ve öğretmen görüşleriyle çözüm önerilerine odaklanılmaktadır. Birçok dönemde ortaya konulan çözüm önerileri hakkında günümüz eğitim uygulayıcılarının (öğretmenlerin) görüşü şüphesiz günceldir ve önem taşımaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırma nitel yöntem geleneğinde tasarlanmıştır. Nitel geleneğe bağlı durum çalışması ile desenlenmiştir. Nitel araştırma, derinlemesine bulgu elde etmeye yönelik yöntem olarak da tanımlanmaktadır. Durum çalışması çeşitli durumlara dair derinlemesine veri ile sonuç ortaya koymaya çalışan yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu araştırma ile ilgili desen modellemesi Şekil 1’de verilmektedir.

Şekil 1. Araştırma deseni

Bu çalışmada ele alınan durumlar; i. Türk eğitim sistemi bağlamında eğitim ve öğretimle ilgili sorunların önem düzeyi ve ii. Türk eğitim sistemi bağlamında eğitim ve öğretimle ilgili sorunların çözüme ilişkin görüşlerdir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

MEB okullarında görev yapan öğretmenler bu çalışmada örnekleme oluşturmaktadır. Çalışma nitel anlayışla tasarlandığından dolayı örneklem yerine çalışma grubu ifadesi kullanılmaktadır. Çalışma grubu kolay ulaşılabilir örneklem metoduyla seçilmiştir. Kolay ulaşılabilir örneklem yönteminde bir kısıtlama, ölçüt bulunmamakta; ulaşılabilen öğretmenler çalışma grubuna alınmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Çalışma grubu gerçek isimleri araştırmanın hiçbir yerinde kullanılmamakta ve onları ifade eden kodlar isimler kullanılmaktadır. Çalışma grubuna Ö1, Ö2, Ö3 şeklinde kod isimler verilmektedir. Bu çalışmada veriler iki aşamada toplanmıştır. I. aşama çalışma grubu toplam 102 öğretmenden; II. aşama çalışma grubu ise toplamda 31 öğretmenden oluşmaktadır.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Bu araştırma iki aşamadan oluşmuş ve iki tür veri toplama araçlarından yararlanılmıştır.

2.3.1. Türk Eğitim Sistemi Sorunlarının Önemi Anketi (TESSA):

TESSA araştırmacı tarafından literatürden elde edilen temel sorunlardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Sonra eğitim programları ve öğretim alanında bir öğretim üyesinden uzman görüşü alınmış ve bu şekilde kontrol edilmiştir. TESSA'da literatürde karşılaşılan toplam 10 soru sorulmuş ve öğretmenlerden sorunların önem düzeyini puanlamaları istenmiştir. Bu sorular ilgili literatürden yararlanılarak oluşturulmuştur (Çalık, 2022; Erdoğan, 2010; Özyılmaz, 2017). TESSA soruları şunlardır:

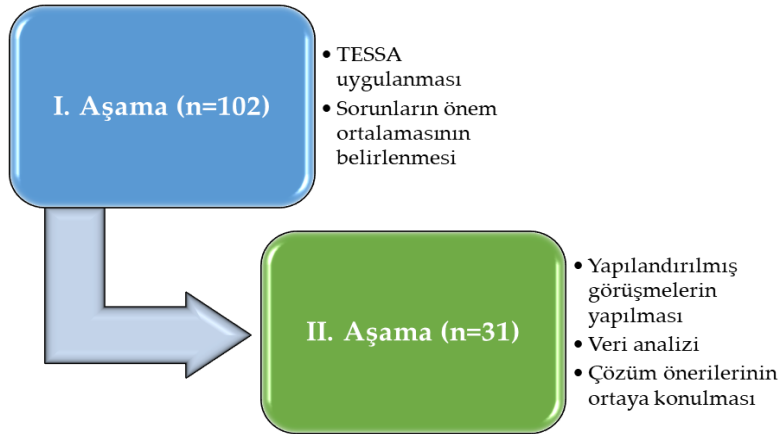
1. Eğitim ve öğretimde yönetsel (merkezi ve taşra) sorunlar
2. Türk eğitim sistemine politik (ideolojik) yaklaşımla ilgili sorunlar
3. Denetleme (teftiş) sorunları
4. Programlarla (eğitim, öğretim, ders) ilgili sorunları (Programların yapısı, içeriği, uygulanması, ölçme-değerlendirme, program geliştirme süreci vb.)
5. Öğretmen nitelikleri, hizmet içi eğitim, atanması, sendikalaşması, maaşları ve istihdamıyla ilgili sorunları
6. Kademeler arası geçişte sorunlar (ortaokul-lise ve üniversiteye geçişte)
7. Özel öğretim kurumlarıyla ilgili sorunlar
8. Özel eğitim uygulamalarıyla ilgili sorunlar
9. Kapsayıcı eğitim ve yabancı uyruklu öğrenciler hakkında sorunlar
10. Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin eğitim- öğretime etkisiyle oluşan sorunlar

TESSA'da bulunan 10 soru ile ilgili öğretmenlerden sorunların önem düzeyini belirlemek amacıyla Likert tipi yedili puanlama kullanılmıştır. 1'den 7'ye doğru maddeye katılma düzeyinin artmasını ifade etmiştir.

2.3.2. Yapılandırılmış Görüşme Formu:

Bu form bu araştırmanın I. aşamasında ortaya konulan, ortalaması yüksek olup önemli görülen ilk beş soruna yönelik açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Bu sorular şu şekildedir: 1. Türk eğitim sistemine politik (ideolojik) yaklaşımdan kaynaklanan sorunların çözümü için neler yapılabilir? Açıklayınız. 2. Öğretmen nitelikleri, hizmet içi eğitim, atanması, sendikalaşması, maaşları ve istihdamıyla ilgili sorunların çözümüne için neler yapılabilir? Açıklayınız. 3. Merkezi ve taşra yönetim sistemiyle ilgili sorunlar (yapısal, bürokrasi, atama, ARGE, hukuksal, kademe ilerlemesi vb.) çözümü için neler yapılabilir? Açıklayınız. 4. Programlar (eğitim, öğretim, ders, programların yapısı, içeriği, uygulanması, ölçme-değerlendirme, program geliştirme süreci vb.) kaynaklanan sorunların çözümü için neler yapılabilir? Açıklayınız. 5. Türk eğitim sistemi teftiş ve denetlemeden kaynaklanan sorunların çözümü için neler yapılabilir? Açıklayınız.

Bu araştırmada veri toplama süreci Şekil 2’de verilmektedir.

Şekil 2. Veri toplama süreci

Şekil 2’de görüldüğü üzere veri toplama iki aşamadan oluşmaktadır. Veriler 2024 Kasım ve 2025 Şubat ayları arasında uzaktan (Google form aracılığıyla) toplanmıştır. Araştırma I. aşama için TESSA oluşturulmuştur. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında görev yapan bir öğretim üyesinden (doç. dr.) uzman görüşü alınmıştır. TESSA için Google form oluşturulmuş ve uygulanmıştır. Elde edilen verilerden öğretmenlerin ortaya koymuş olduğu önem sırası ortalamalarına ulaşılmıştır. I. aşama ile elde edilen önem sırasında ortalaması yüksek ilk beş sorun ile ilgili II. aşama için Yapılandırılmış Görüşme Formu oluşturulmuş ve uzman görüşü alınmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Bu araştırma verileri iki aşamada analiz edilmiştir. I. aşama TESSA aracıyla 102 öğretmen görüş bildirmiştir. Bu görüşlerde Türk eğitim sistemi sorunlarının önem sırası ortaya konulmaya çalışılmış ve ortalamalar şeklinde verilmiştir. II. aşama verileri yapılandırılmış görüşme formu aracıyla elde edilmiş ve 31 öğretmen görüş bildirmiştir. II. aşama verileri sorular bağlamında sıklık ve yüzdelik gibi sayısal ifadelerle; kod/ kategori/ tema ile sıklık ifadesi, yüzdelik gösterimi ve doğrudan alıntılarla sunulmuştur. Raporlaştırma kodlaştırma, kategorileştirme ve temalaştırma şeklinde sunulmaktadır. Merkezi ve Taşra yönetim sorunlarına yönelik çözüm önerileri ile ilgili örnek Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1.

Tablo Kod/Kategori/Tema Örnek Gösterimi

Öğretmen cevap cümlesi	Kodu	Kategorisi	Teması
Ö8 “Eğitim politikaları, siyasi iktidar değişimlerinden etkilenmeyecek şekilde uzun vadeli planlarla oluşturulmalıdır.”	Uzun vadeli politikalar	Yönetim Anlayışı	Eğitim Yönetimi

Tablo1’de örnek ile Türk eğitim sistemi sorunlarına yönelik çözüm önerilerini anlaşılır hale getirmeye çalışılmıştır. Kodlama/kategorileştirme/temalaştırma analizi tamamlanınca eğitim programları alanında uzman görüşüne başvurulmuş; kodlar ve kategorilerin temalarla uyumluluğu eşleştirilmiştir. Geçerlilik ve güvenirlik için konu ile ilgili uzmanlardan görüş alınmış, görselleştirilerek örnekle süreç betimlenmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 25.10.2024

Etik değerlendirme belgesi Karar No: 2024-936

3. BULGULAR

Bu araştırmada öğretmen görüşleriyle eğitim ve öğretimle ilgili sorunların I. aşamada önem düzeyi belirlenmeye ve II. aşamada bu sorunlarla ilgili çözüm önerileri ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Çalışma grubu (I. aşama ve II. aşama olmak üzere) ikiye ayrılmaktadır. Çalışma grubu I. aşamada 102, II. aşamada ise 31 öğretmenden oluşmakta ve Tablo 2’de çalışma grubu bilgileri verilmektedir.

Tablo 2.

Çalışma Grubu Özellikleri

Öğretmen Özellikleri	Alt Özellikler	I. Aşama		II. Aşama	
		Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Cinsiyet	Kadın	62	60,8	19	61
	Erkek	40	39,2	12	39
Toplam		102	100,0	31	100
Hizmet Yılı	1-5	34	33,3	10	32
	6-10	32	31,4	10	32
	11-15	25	24,5	6	19
	16 ve üstü	11	10,8	5	16
Toplam		102	100,0	31	100
Branş	Okul Öncesi	21	20,6	5	16
	Sınıf	16	15,6	2	6
	Türkçe	16	15,6	3	10
	İngilizce	11	10,8	5	16
	Özel Eğitim	10	9,9	3	10
	Sosyal Bilgiler	8	7,8	-	-
	Bilişim Teknolojileri	5	4,9	2	6
	Felsefe	5	4,9	3	10
	Diğer	10	9,9	8	26
Toplam		102	100,0	31	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere çalışma grubu I. aşamada 102 (n=102); II. aşamada ise 31’dir (n=31). Çalışma grubuna ait cinsiyet, hizmet yılı ve branşlar verilmektedir. Çalışma grubundan elde edilen bulgular araştırmada yanıt aranan araştırma soruları sıralamasına uygun olarak sunulmaktadır.

3.1. Birinci araştırma sorusuna yönelik bulgular

Bu araştırmada birinci araştırma sorusuna I. aşamada yanıt aranmıştır. Türk eğitim sisteminde karşılaşılan sorunların önem düzeyi hakkında öğretmenlerin görüşlerini içermektedir. Öğretmenler Türk eğitim sistemindeki sorunsallar hakkında önem düzeyini belirtmişler ve önem puan ortalamaları Tablo 3’te verilmektedir (n=102).

Tablo 3.*Türk Eğitim Sisteminde Sorunların Önem Ortalaması*

Türk eğitim sisteminde karşılaşılan temel sorunlar	Önem ortalaması (1-7 puanlı Likert)
1. Türk eğitim sistemine politik (ideolojik) yaklaşımla ilgili sorunlar	6,16*
2. Öğretmen nitelikleri, hizmet içi eğitim, atanması, sendikalaşması, maaşları ve istihdamıyla ilgili sorunları	6,02*
3. Eğitim ve öğretimde yönetsel (merkezi ve taşra) sorunlar	5,88*
4. Programlarla (eğitim, öğretim, ders) ilgili sorunları (Programların yapısı, içeriği, uygulanması, ölçme-değerlendirme, program geliştirme süreci vb.)	5,65*
5. Denetleme (teftiş) sorunları	5,47*
6. Kapsayıcı eğitim ve yabancı uyruklu öğrenciler hakkında sorunlar	4,95
7. Kademeler arası geçişte sorunlar (ortaokul-lise ve üniversiteye geçişte)	4,86
8. Özel eğitim uygulamalarıyla ilgili sorunlar	4,84
9. Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin eğitim- öğretime etkisiyle oluşan sorunlar	4,82
10. Özel öğretim kurumlarıyla ilgili sorunlar	4,73

*II. aşama için bu sorunsallarla ilgili öğretmen görüşleri alınmıştır.

Tablo 3'te görüldüğü üzere I. aşamada Türk eğitim sistemi sorunsallarından önemli görülen ve ortalaması yüksek olan ilk beş sorunsal *i. politik yaklaşım, ii. öğretmen nitelikleri, iii. yönetsel, iv. programla ilgili ve v. teftiş ile ilgili sorunsallardır*. I. aşamada önemli görülen bu beş sorunsalla ilgili II. aşamaya geçilmektedir.

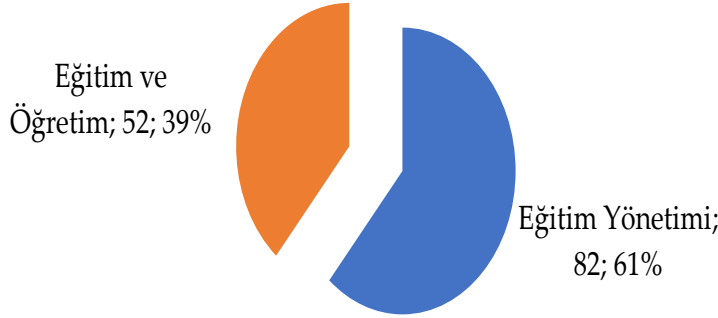
3.2. İkinci araştırma sorusuna yönelik bulgular

II. aşamada bulgular yapılandırılmış görüşme ile veri toplanılarak elde edilmiş ve araştırma soru sırasına uygun olarak sunulmaktadır.

3.2.1. Türk Eğitim Sisteminde Politik (İdeolojik) Yaklaşımdan Kaynaklanan Sorunun Çözümüne Yönelik Elde Edilen Bulgular

Türk eğitim sisteminde politik (ideolojik) yaklaşımdan kaynaklanan sorunsalın önem sırası ortalaması en yüksektir. Bu temayla ilgili öğretmenler çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin politik yaklaşımla ilgili sorunsalın çözümüne yönelik görüşleri Şekil 3'te temalaştırılmaktadır.

Politik Yaklaşım Sorunsalında Çözüm Temaları

Şekil 3. Politik yaklaşımlar sorunsalına çözüm önerileri temaları

Şekil 3'te görüldüğü üzere politik yaklaşımlar sorunsalına yönelik çözüm önerileriyle Eğitim Yönetimi (%61) ve Eğitim ve Öğretim (%39) temaları oluşmaktadır. Politik yaklaşımlar sorununa yönelik oluşan çözüm önerileri temalarına ait kategoriler, kodlar, sıklık, tema sıklık sayısına oranı ve doğrudan alıntı ifadeleri Tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4.

Politik Yaklaşımlar Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri

Tema	Çözüm Kategorileri	Çözüm Kodları	Sıklık (%)	Doğrudan alıntı
Eğitim yönetimi	Eğitim kararları (37)	✓ İdeolojik olmasın ✓ Tarafsızlık ve şeffaflık	18 (22)	Ö5 "Eğitimin siyasi partilerin ideolojik yaklaşımlarından bağımsız, politika üstü olması gerekmektedir."
		✓ Demokratik ve işlevsel olsun	5 (6)	Ö7. "Önerilere ve eleştirilere karşılık neler yapıldığı da şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır."
		✓ Geribildirim işletilsin		
		✓ Öğretmen vd. paydaşlar katılsın	14 (16)	Ö6 "... tüm paydaşların (akademisyenler, öğretmenler, veliler, sivil toplum kuruluşları) katılımıyla ulusal bir konseyin oluşturulması sağlanmalıdır."
		✓ Yetki devredilsin		
	Eğitim politikası (16)	✓ İdeolojiden bağımsız ✓ Uzun vadeli, bilimsel-teknolojiye ve pedagoji ilkelerine uygun ✓ Millî	16 (20)	Ö9 "Dinamik çağın değişimlerine ayak uydurabilen bir politikada karar kılınmalıdır."

Tablo 4.

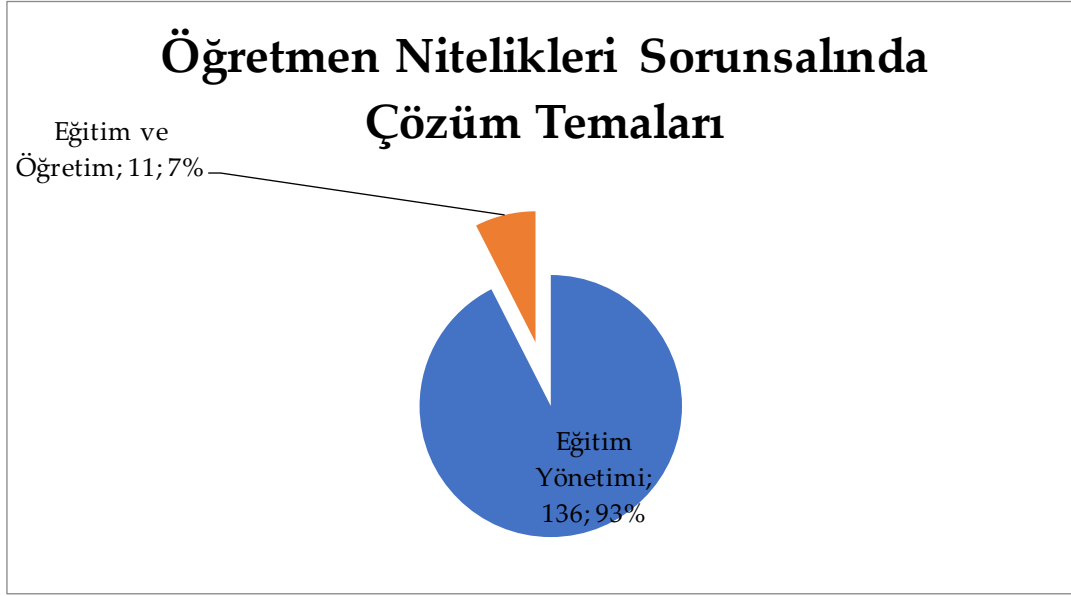
Politik Yaklaşımlar Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri

Eğitim ve Öğretim	Eğitimde atamalar (16)	✓ Liyakatlı ✓ Demokratik ✓ Şeffaf ✓ Performansa göre ✓ Politik baskı olmadan	16 (20)	Ö14 “Yönetici ve öğretmen atama süreçleri şeffaf hale getirilmeli ve belirli objektif kriterler çerçevesinde yapılmalıdır.”
	Öğretmen eğitimleri (8)	✓ Tarafsız ✓ Etkin hizmet içi eğitim ✓ Demokratik ve çağdaş yöntemler	8 (10)	Ö20 “Öğretmen yetiştirme programları, bilimsel pedagojik ilkelere dayalı olarak yapılandırılmalı ve herhangi bir ideolojik çerçeveye bağlı kalmamalıdır.”
	Eğitim denetlemesi (5)	✓ Bağımsız ve şeffaf olsun	5 (6)	Ö20 “Eğitim denetimi, ideolojik yaklaşımlardan bağımsız, profesyonel standartlara dayalı bir şekilde yürütülmelidir.”
	Eğitimde içerik (24)	✓ Siyasî olmasın ✓ Çağdaş ve kapsayıcı olsun	15 (29)	Ö3 “Ders içerikleri genel manada ideolojik ve politik mesajlar vermekten uzak olmalıdır. Öğretilen durumlar her öğrenciyi kapsar nitelikte olmalıdır.”
		✓ Bilimsel-teknolojik gelişmelere, millî değerlere uygun ✓ Farklılıklara saygılı ✓ Beceri kazandırсын	9 (17)	Ö1 “öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek şekilde hazırlanmalı, farklı görüşlere saygı duyulması öğretilmelidir.”
		✓ Siyasi olmasın	6 (12)	Ö2 “Müfredatın herhangi bir ideoloji ya da siyasi görüşün baskısında olmadan...”
		✓ Çağdaş, objektif, bilimsel-teknolojik gelişmelere uygun ✓ Beceri kazandırсын	11 (21)	Ö24 “Eğitim planları, bilimsel temellere dayalı, evrensel değerlere uygun ve uzun vadeli bir vizyonla hazırlanmalıdır.”
	Öğretim ortamı (11)	✓ Demokratik ve kapsayıcı olsun ✓ Toplumsal değerlere uygun olsun ✓ İdeolojik olmasın ✓ Öğretmenlere meslekî güvenlik sağlansın ✓ Altyapı desteği	11 (21)	Ö25 “Eğitimde fırsat eşitliği oluşturulmalı, tüm okullara eşit kalitede eğitim materyali ve imkanlar sunulmalıdır. İdeolojik sebeplerle bazı okulların diğerlerine göre avantajlı hale gelmesi engellenmelidir.”

Tablo 4’te görüldüğü üzere temalar, kategoriler kapsamında kodların sıklıkları, tema sıklık sayısına oranı ve doğrudan alıntı örnekleri belirtilmektedir. En fazla ifade edilen kategori *Eğitim Yönetimi* temasında eğitim kararları (%22), *Eğitim ve Öğretim* temasında ise eğitimde içerik (%29) kategorisidir. Dikkat çekici bir husus bu temalardaki birçok kategoride *ideolojik/siyasi olmasın* kodu elde edilmiş olmasıdır. Eğitim ve öğretim temasında öğretim ortamı (%21), eğitimde içerik (%46) ve eğitim programları (%21) kategorileri bulunmaktadır.

3.2.2. Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Nitelikleriyle İlgili Sorunun Çözümüne Yönelik Elde Edilen Bulgular

Türk eğitim sisteminde öğretmen nitelikleriyle ilgili sorunsalın önem sırası ortalaması ikinci sıradadır. Bu temayla ilgili öğretmenler çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin ilgili sorunsalın çözümüne yönelik görüşleri Şekil 4’te temalaştırılmaktadır.

Şekil 2. Öğretmen nitelikleri sorunsalına çözüm önerileri temaları

Şekil 4'te görüldüğü üzere öğretmen nitelikleri sorunsalına yönelik çözüm önerileriyle Eğitim Yönetimi (%93) ve Eğitim ve Öğretim (%7) temaları oluşmaktadır. Öğretmen nitelikleri sorununa yönelik oluşan çözüm önerileri temalarına ait kategoriler, kodlar, sıklık, çalışma grubu sayısına oran ve doğrudan alıntı ifadeleri Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5.

Öğretmen Nitelikleri Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri

Tema	Çözüm Kategorileri	Çözüm Kodları	Sıklık (%)	Doğrudan alıntı
Eğitim Yönetimi	Hizmet içi eğitim (36)	✓ Nitelikli ✓ Sürekli ✓ Kariyere katkı sağlayan ✓ İsteğe bağlı ✓ Faydalı içerik	23 (17)	Ö31 "Öğretmenlere yapılan hizmet içi eğitimlerin daha uygulamaya dönük olması ve güncel olması daha çok fayda sağlayacaktır."
		✓ Çağdaş ve yenilikçi ✓ Dijital araçlarla ✓ Yetkin eğitim görevlileri	13 (10)	Ö24 "MEB tarafından sunulmuş olan hizmetiçi eğitimlerin içeriğinin ve yapısının çağın çok geride kalması, uygulayıcılarının tek yönlü ve etkinlikten uzak olması maalesef öğretmen gelişim noktasına pek hizmet edememektedir."
	Öğretmen lisans eğitimi (23)	✓ Uygulama oranı artmalı ✓ Nitelikli olmalı ✓ Staj saati genişletilmeli ✓ Lisansüstü	18 (13)	Ö7 "Öğretmen yetiştirmede yenilikçi eğitim uygulamalarına yönelik atölye çalışmalarına yer verilmesi, staj uygulamalarına ayrılan sürenin arttırılması yararlı olacaktır."

Tablo 5.

Öğretmen Nitelikleri Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri

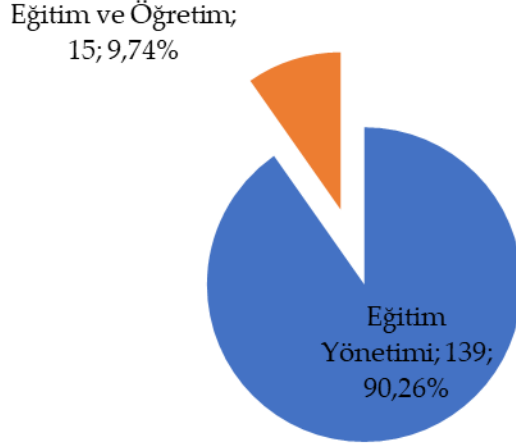
		desteklenmeli		
	✓ Eğitim fakültesine alınan sayı planlanmalı	5 (4)	Ö21 “Bakanlığın öğretmen ihtiyacı konusunda fizibilite çalışmalarını güncel tutması ve üniversitelerle iş birliği içinde olması ihtiyaca göre öğretmen yetiştirilmesi konusunda pozitif bir etki sağlayacaktır.”	
Örgütlenme (22)	✓ İdeolojik olmayan sendika yapısı ✓ Sendika denetlemesi ✓ Hukuksal düzenleme	22 (16)	Ö24 “Öğretmen özlük ve mesleki haklarının savunucu olduğu düşünülen sendikaların acilen siyasi altyapılarını terk etmeleri gerekmektedir.”	
Maaş ve ücret (20)	✓ Maaş ve ek ödemeler arttırılmalı ✓ Sosyal-kültürel aktiviteler ✓ Emekli maaş iyileştirmesi	20 (15)	Ö15 “Maaş; Öğretmenlerin maaşları eğitim seviyelerine, deneyimlerine ve ek sorumluluklarına göre adil bir şekilde artmalıdır.”	
Atamalar (18)	✓ Adaletli ve şeffaf süreç ✓ Objektif ölçütler ✓ Planlama takvimi ilanı ✓ Siyasî baskısız ✓ Mülakat olmamalı	18 (13)	Ö4 “Öğretmen atamaları ile ilgili kesin bir takvime bağlı olarak, şeffaf bir atama sürecinin yapılması daha sağlıklı olacaktır.”	
Özlük hakları (17)	✓ Ders yükünün azaltılması ✓ Tayin ve norm kadro adaleti ✓ Doğu ve kırsal bölgede çalışma ek teşviği	17 (12)	Ö19 “Zorunlu hizmet bölgelerinde çalışan meslektaşlarımıza maaş artışı yapılması rotasyonu da kolaylaştıracaktır ve öğretmen açığı probleminin de bir nebze önüne geçecektir.”	
Eğitim ve Öğretim	Ortam düzenlemesi (11) ✓ Tedbir ve güvenlik ✓ İş güvencesi ✓ Kırtasiye yükünün azaltılması	11 (100)	Ö25 “Öğretmenlerin iş yükü hafifletilmeli, sınıf mevcutları azaltılmalı ve daha iyi çalışma ortamları sağlanmalıdır.”	

Tablo 5’te görüldüğü üzere temalar, kategoriler kapsamında kodların sıklıkları, tema sıklık sayısına oranı ve doğrudan alıntı örnekleri belirtilmektedir. En fazla ifade edilen kategori *Eğitim Yönetimi* temasında hizmet içi eğitim (%17) iken *Eğitim ve Öğretim* temasında ise ortam düzenlenmesi (%100) tek kategoridir. Ek olarak *örgütlenme* kategorisindeki *ideolojik olmayan sendika yapısına* vurgu da dikkat çekicidir.

3.2.3. Merkezi ve Taşra Yönetim Sistemiyle İlgili Sorunun Çözümüne Yönelik Elde Edilen Bulgular

Türk eğitim sisteminde merkezî ve taşra yönetimiyle ilgili sorunsalın önem sırası ortalaması üçüncü sıradadır. Bu sorunsalla ilgili öğretmenler çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Merkezî ve taşra yönetimiyle ilgili sorunsalın çözümüne yönelik görüşleri Şekil 5’te temalaştırılmaktadır.

Merkezi ve Taşra Yönetimi Sorunsalında Çözüm Temaları

Şekil 3. Merkezî ve taşra yönetimi sorunsalına çözüm önerileri temaları

Şekil 5'te görüldüğü üzere merkezî ve taşra yönetimi sorunsalına yönelik çözüm önerileriyle *Eğitim Yönetimi* (%90) ve *Eğitim ve Öğretim* (%10) temaları oluşmaktadır. Merkezî ve taşra yönetimi sorununa yönelik oluşan çözüm önerileri temalarına ait kategoriler, kodlar, sıklık, çalışma grubu sayısına oran ve doğrudan alıntı ifadeleri Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6.

Merkezî ve Taşra Yönetimi Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri

Tema	Çözüm Kategorileri	Çözüm Kodları (Alt kodları)	Sıklık (%)	Doğrudan alıntı
Eğitim Yönetimi	Öğretmen (61)	✓ Kariyer gelişimi • (İmkân tanınması • Performansa dayalı, adil, şeffaf terfi süreci)	12 (9)	Ö15 "Kademe ilerlemesi ve terfi süreçleri, liyakate dayalı ve şeffaf olmalıdır."
		✓ Eğitim fakülteleri • (Öğretmen adaylarında mülakat • Eğitim fakültelerinde sayı sınırlaması • Eğitim fakülte içerik düzenlenmesi • Öğretmen akademisi yerine nitelikli lisans öğretimi)	5 (3)	Ö9 "Öğretmenlere güncel olarak gelen akademi yerine üniversite okurken bu eğitimlerin tamamlanıp hali hazırda öğretmenlerimizin mesleğe başlaması onları motive ederek daha verimli kılacaktır."
		✓ Hizmet içi eğitim • (İşlevsel ve uygulamalı)	9 (6)	Ö6 "Merkezi ve taşrada teknolojinin doğru ve faydalı kullanımı için"

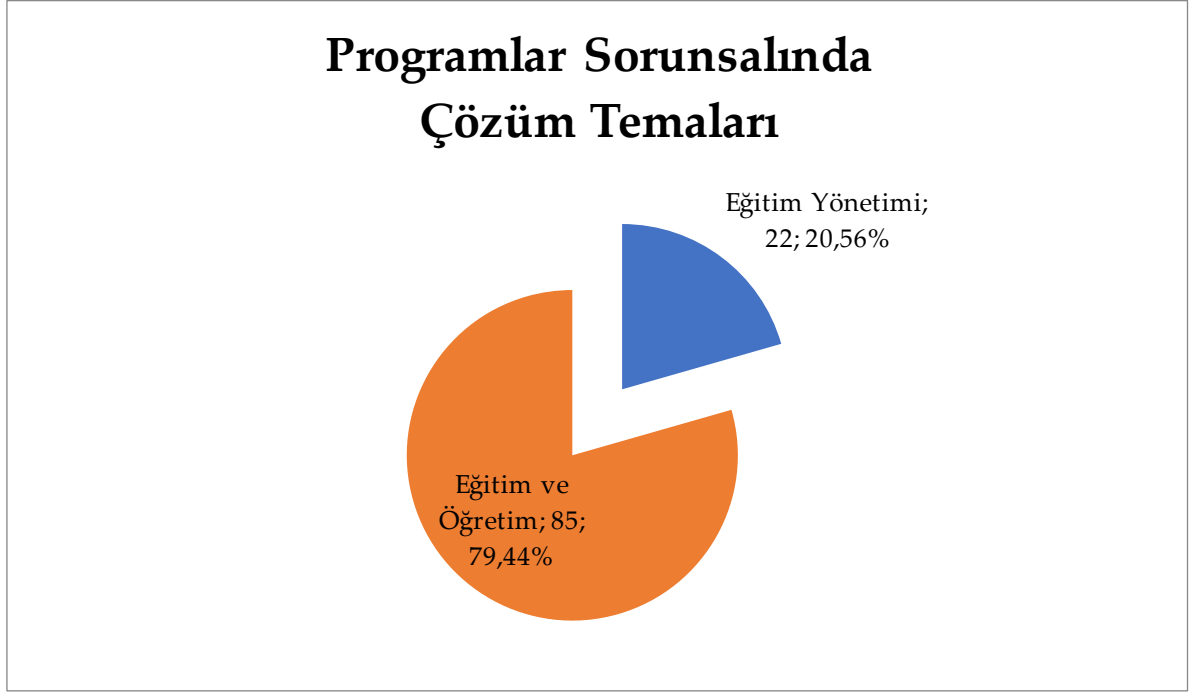
Tablo 6.

Merkezî ve Taşra Yönetimi Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri

Tablo 6’da görüldüğü üzere temalar, kategoriler kapsamında kodların sıklıkları, tema sıklık sayısına oranı ve doğrudan alıntı örnekleri belirtilmektedir. En fazla ifade edilen kategori *Eğitim Yönetimi* temasında öğretmen (%43) iken *Eğitim ve Öğretim* temasında ise eğitim ortamı (%100) tek kategoridir. Ek olarak *örgütlenme* kategorisindeki *ideolojik olmayan sendika yapısına* vurgu da dikkat çekicidir.

3.2.4. Programlar ile İlgili Sorunun Çözümüne Yönelik Elde Edilen Bulgular

Türk eğitim sisteminde programlarla ilgili sorunsalın önem sırası ortalaması dördüncü sıradadır. Bu sorunsalla ilgili öğretmenler çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Programlarla ilgili sorunsalın çözümüne yönelik görüşleri Şekil 6’da temalaştırılmaktadır.

Şekil 6. Programlar sorunsalına çözüm önerileri temaları

Şekil 6’da görüldüğü üzere programlar sorunsalına yönelik çözüm önerileriyle *Eğitim Yönetimi* (%21) ve *Eğitim ve Öğretim* (%79) temaları oluşmaktadır. Programlar sorununa yönelik oluşan çözüm önerileri temalarına ait kategoriler, kodlar, sıklık, çalışma grubu sayısına oran ve doğrudan alıntı ifadeleri Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7.

Programlar Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri

Tema	Çözüm Kategorileri	Çözüm Kodları	Sıklık (%)	Doğrudan alıntı
Eğitim ve Öğretim	Program yapısı (28)	✓ Bireysel farklılıklara uygun ✓ Kapsayıcı ✓ Daha esnek ✓ Öğrenci ilgisine uygun ✓ Materyal de geliştirme	28 (33)	Ö30 "Öğrencilerin modern toplumun karmaşıklıklarında gezinmeye ve topluluklarına olumlu katkıda bulunmaya iyi hazırlanmalarını sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır."
	Uygulama (23)	✓ Çağdaş yöntem ve teknikler ✓ Öğrencinin aktif katılımını sağlayan	14 (17)	Ö13 "Sadece geleneksel öğretim yöntemleri yerine, öğrenci merkezli, aktif öğrenme, iş birlikli öğrenme, deneysel öğrenme gibi modern yöntemler de kullanılmalıdır."
		✓ Dijital araçların- yöntemlerin kullanımı	8 (9)	Ö25 "Yapay zekâ, STEM, eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme odaklı beceriler ile dijital okuryazarlık bilinci geliştirecek uygulamalara yönelmeliyiz."
	Ölçme- değerlendirme (19)	✓ Çoklu ölçme araçları ✓ Bireysel farklılıklara uygun ölçme araçları ✓ Süreç odaklı	19 (22)	Ö9 "Öğrencilerin ölçme değerlendirme anlamında öğrencilerin kâğıt üzerinde değerlendirilmesinden ziyade davranışın günlük yaşamda ne kadar kazanıldığına dair bir ölçme değerlendirme sistemi geliştirilmelidir."
	Hedef ve İçerikler (16)	✓ Sadeleştirilmeli ✓ Öğrenci düzeyine uygun ✓ Değerleri ve becerilerin kazandıran	16 (19)	Ö13 "Ders içerikleri, öğrencilerin sadece sınav başarısını hedeflemek yerine, onları analitik düşünme, yaratıcılık ve eleştirel düşünme gibi becerilerle donatmalıdır."
Eğitim Yönetimi	Program geliştirme süreci (20)	✓ Daha fazla paydaş katılımı ✓ Çağdaş literatüre uygun	20 (91)	Ö16 "Programların hazırlama kurullarında 81 ilden temsilci öğretmen olmalı ve görüş önerilerini dile getirmelidir."
	Öğretmen eğitimi (2)	✓ Öğretmenlere hizmet içi eğitim	2 (9)	Ö19 "Ölçme değerlendirme süreçlerine yönelik hizmet içi eğitimler sık sık düzenlenmeli, öğretmenlerin gelişim ve çalışmaları sürekli olarak geliştirmeye odaklı bir süreç geliştirilmelidir."

Tablo 7'de görüldüğü üzere temalar, kategoriler kapsamında kodların sıklıkları, tema sıklık sayısına oranı ve doğrudan alıntı örnekleri belirtilmektedir. En fazla ifade edilen kategori *eğitim yönetimi* temasında program geliştirme süreci (%91); *eğitim ve öğretim* temasında ise program yapısı (%33) kategorisidir.

3.2.5. Türk eğitim sistemi teftiş ve denetlemeden kaynaklanan Sorunun Çözümüne Yönelik Elde Edilen Bulgular

Türk eğitim sisteminde teftiş ve denetleme ile ilgili sorunsalın önem sırası ortalaması beşinci sıradadır. Bu sorunsalla ilgili öğretmenler çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Teftiş ve denetleme ile ilgili sorunsalın çözümüne yönelik görüşleri Şekil 7'de temalaştırılmaktadır.

Şekil 7. Teftiş ve denetleme sorunsalına çözüm önerileri temaları

Şekil 7’de görüldüğü üzere teftiş ve denetleme sorunsalına yönelik çözüm önerileriyle sadece *Eğitim Yönetimi* (%100) teması oluşmaktadır. Teftiş ve denetleme sorununa yönelik oluşan çözüm önerileri temasına ait kategoriler, kodlar, sıklık, çalışma grubu sayısına oran ve doğrudan alıntı ifadeleri Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8.

Teftiş ve Denetleme Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri

Tema	Çözüm Kategorileri	Çözüm Kodları	Sıklık (%)	Doğrudan alıntı
Eğitim Yönetimi	Teftiş uygulama (73)	✓ Adil ✓ Şeffaf ✓ Adaletli ✓ İletişim temelli	18 (15)	Ö26 “Denetimlerin kamuoyuna karşılık gelen taraflarının yine ilgili kamuoyu tarafından açıkça bilinmesi gerekmektedir.”
		✓ Objektif ✓ Güncel standartlarla ✓ Rehberlik amaçlı ✓ Gelişime odaklı	29 (24)	Ö9 “Eğitimde denetim süreçlerinin öğretmenleri cezalandırmaya yönelik bir mekanizma değil, destekleyici bir süreç olduğu vurgulanmalıdır.”
		✓ Baskı-ideolojik olmasın ✓ Bağımsız olsun ✓ Paydaşların katılımı olsun	12 (10)	Ö20 “Öğretmenler, okul yöneticileri, veliler ve hatta öğrencilerin görüşleri denetim süreçlerine dahil edilmelidir. Bu sayede daha kapsayıcı ve etkili bir denetim sistemi kurulabilir.”
		✓ Dijital araçlarla	14 (12)	Ö25 “Eğitimde dijitalleşme, denetim süreçlerine de entegre edilebilir. Çevrimiçi

Tablo 8.*Teftiş ve Denetleme Sorunsalına Yönelik Çözüm Önerileri*

				<i>değerlendirme sistemleri, anketler ve dijital raporlama araçları, denetim sürecini hızlandırarak daha şeffaf ve ulaşılabilir hale getirir."</i>
Teftiş uygulama sonrası (18)	✓ Yapıcı ve geliştirici geribildirim ✓ Hizmet içi eğitim ✓ Denetlemeye açık	18 (12)	Ö1	<i>"Denetim sonrası geri bildirimler daha yapıcı ve eğitici olmalı, öğretmenlerin gelişimlerine katkı sağlanmalıdır."</i>
Denetleyici (16)	✓ Yetkin ✓ Sayının artırılması ✓ Bağımsızlığı ✓ Liyakatli atanma	16 (13)	Ö6	<i>"Teftiş ve denetimleri yapan kişilerin alanında uzman, liyakat ilkesi göz önünde bulundurularak seçilen kişilerden oluşmasına özen gösterilmeli."</i>
Hukuksal çerçeve (13)	✓ Güncel düzenleme	11 (9)	Ö26	<i>"Teftiş ve denetleme mevzuatındaki eksikliklerin, Anayasal çerçeve dikkate alınarak Kanunlarda veya alt mevzuatlarda, işleyişte de mağduriyet oluşturmayacak şekilde düzeltilmesi gerekmektedir."</i>
	✓ Bölgesel ve esnek denetim	2 (2)	Ö24	<i>"Denetim ve teftiş süreci, okulların bulunduğu bölgenin sosyoekonomik yapısı, altyapı durumu ve ihtiyaçlarına göre esnek hale getirilmelidir."</i>

Tablo 8’de görüldüğü üzere tema ve temaya ait kategoriler kapsamında kodların sıklıkları, tema sıklık sayısına oranı ve doğrudan alıntı örnekleri belirtilmektedir. En fazla ifade edilen kategori *Eğitim Yönetimi* temasında teftiş uygulama (%61) iken *Eğitim ve Öğretim* temasında kategori ve kod oluşmamaktadır.

Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde temalar *Eğitim Yönetimi* ve *Eğitim ve Öğretim* olmak üzere iki tema olarak belirlenmektedir. Temalaştırma ve kategorileştirme sıklık ve oranları Tablo 9’da verilmektedir.

Tablo 9.*Tema ve Kategorilerde Sıklık ve Oranlar*

Sorunsal	Temalar (Sıklık/%)	Çözüm Kategorisi Sayısı
Politik Yaklaşım	Eğitim Yönetimi (82/61)	5
	Eğitim ve Öğretim (52/39)	3
Öğretmen Nitelikleri	Eğitim Yönetimi (136/93)	6
	Eğitim ve Öğretim (11/7)	1
Merkezî ve Taşra Yönetimi	Eğitim Yönetimi (139/90)	4
	Eğitim ve Öğretim (15/10)	1
Programlar	Eğitim Yönetimi (22/20)	2
	Eğitim ve Öğretim (85/79)	4
Teftiş ve Denetleme	Eğitim Yönetimi (120/100)	4
	Eğitim ve Öğretim (-)	-

Tablo 9'da temaların sıklıkları ve oranlarıyla temalara ait kategorilerin sayısı görülmektedir. Öğretmenlerin sorunsallara çözüm önerilerinde Eğitim Yönetimi temasındaki kodlar dört sorunsalda öne çıkarken, Eğitim ve Öğretim temasında ise bir sorunsala çözüm önerileri öne çıkmaktadır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada eğitim ve öğretimde önemli görülen sorunsalların çözümü hakkında öğretmen görüşleri Türk eğitim sistemi bağlamında incelenmektedir. Beş sorunsalın çözümüne yönelik öğretmen görüşleri *Eğitim Yönetimi* ve *Eğitim ve Öğretim* olarak temalaştırılmıştır.

Politik (ideolojik) yaklaşımdan kaynaklanan sorunlarının çözümüne yönelik öğretmenlerin görüşleri *Eğitim Yönetimi* (82;%61) temasında *öğretmen lisans eğitimi* (23), *hizmet içi eğitim* (36), *atamalar* (18), *örgütlenme* (22), *maaş ve ücret* (20) ve *özlük hakları* (17) kategorilerinden; *Eğitim ve Öğretim* (52;%39) temasında ise *ortam düzenlenmesi* (11) kategorisinden oluşmaktadır. Tema ve kategorilere ait öne çıkan kodlar; ideolojik ve politik olmasın, uzun vadeli politikalar olsun, tarafsızlık ve şeffaflık, karar mekanizmasında paydaş katılımı olsun, atamalarda liyakat ve performans göz önüne alınsın, programlar çağdaş ve kapsayıcı olsun kodlarıdır. Saylık vd. (2021); Özdemir ve Kaplan (2017) yaptıkları araştırmada da eğitimcilerin uzun vadeli eğitim politikası gerektiğine değindiğini belirtmekte; Kesik ve Bayram (2015) araştırmalarında mevcut eğitim sisteminin demokratik, adil ve çoğulcu olmadığını belirtmekte ve Demirkol vd. de (2023) ideolojik bakış açısının olmaması gerektiğini belirtmektedir. Yine benzer şekilde Ayanoğlu ve Akbaşlı (2023) yaptıkları çalışmada en öne çıkan sorunun sistemsel ve yapısal sorunlar olduğunu belirtmektedir. Ek olarak Yıldırım ve Çalışkan da (2017) eğitimde millîleşme gerektiğini; millî değerler ve kültürel unsurların ön plana çıkması gerektiğini belirtmektedir. Politik yaklaşımdan kaynaklanan sorunun çözümüne yönelik politik etki olmayan eğitim, daha şeffaf, demokratik ve uzun vadeli eğitim politikaları önerilebilir.

Öğretmen nitelikleri yaklaşımdan kaynaklanan sorunlarının çözümüne yönelik öğretmenlerin görüşleri *Eğitim Yönetimi* (136;%93) temasında *eğitim kararları* (37), *eğitim politikası* (16), *eğitim denetlemesi* (5), *eğitimde atamalar* (16) ve *öğretmen eğitimleri* (8) kategorilerinden; *Eğitim ve Öğretim* (11;%7) temasında ise *öğretim ortamı* (11), *eğitimde içerik* (24) ve *programlar* (17) kategorilerinden oluşmaktadır. Tema ve kategorilere ait öne çıkan kodlar; üniversitelerle iş birliğiyle ve uygulamalı hizmet içi eğitim, çağdaş, yenilikçi ve dijitalleşen hizmet içi eğitim, atamalarda adil ve şeffaf süreç, ideolojik olmayan sendika yapısı, doğu ve kırsal bölge için teşvik kodlarıdır. Benzer şekilde daha nitelikli, uygulamaya dönük hizmet içi eğitime vurgu yapan hatta hizmet içi eğitimin yeniden yapılandırılması gerektiğini ifade eden yayınlara rastlanılmaktadır (Baş & Nural, 2023; Demirkol vd., 2023; Özdemir & Kaplan, 2017). Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimle ilgili amaca hizmet edememe sorunu için yapılandırma gerektiği anlaşılmaktadır.

Merkezi ve taşra yönetimi yaklaşımdan kaynaklanan sorunlarının çözümüne yönelik öğretmenlerin görüşleri *Eğitim Yönetimi* (139;%90) temasında *merkezî taşra yönetim anlayışı* (60), *öğretmen* (61), *ARGE* (12) ve *Teftiş* (6) kategorilerinden; *Eğitim ve Öğretim* (15;%10) temasında ise *eğitim ortamı* (15) kategorisinden oluşmaktadır. Tema ve kategorilere ait öne çıkan kodlar; taşraya yetki devri, kapsayıcı ve güncellenen hukuksal çerçeve, şeffaf, liyakatli yönetim anlayışı, yönetimde öğretmen görüşlerinin alınması, hizmet içi eğitimin yeniden yapılandırılması, atama ve tayinde şeffaf ve objektiflik, ARGE'lere destek ve dijitalleşme desteği kodlarıdır. Demirkol vd. da (2023) taşra yönetimine yetki devri gerektiği üzerinde durmaktadır.

Programlarla ilgili sorunlarının çözümüne yönelik öğretmenlerin görüşleri *Eğitim Yönetimi* (22;%21) temasında *öğretmen eğitimi* (2) ve *program geliştirme süreci* (20) kategorilerinden; *Eğitim ve Öğretim* (85;%79)

temasında ise *program yapısı* (28); *hedef ve içerikler* (16), *uygulama* (23) ve *ölçme-değerlendirme* (19) kategorisinden oluşmaktadır. Tema ve kategorilere ait öne çıkan kodlar; öğretmenlerin daha fazla katılımı, bireysel farklılıklara uygun, kapsayıcı, sade, değer ve becerilere yönelik, öğrenci aktif katılımı sağlayan programlar ve ölçme-değerlendirme yaklaşımı kodlarıdır. Programlarla ilgili literatürde program sorunsalına çözüm olarak daha fazla paydaş katılımı olması, dijital araçlardan yararlanma, program geliştirme sürecinin tam işletilmesi gerektiği (Demirel, 2020) ve karar vericilerin sadece politikler olmaması gerektiği belirtilmektedir (Özaydınlı, 2023).

Teftiş ve denetlemeden kaynaklanan sorunlarının çözümüne yönelik öğretmenlerin görüşleri *Eğitim Yönetimi* (120;%100) temasında *teftiş uygulama* (73); *teftiş uygulama sonrası* (18), *hukuksal çerçeve* (13) ve *denetleyici* (16) kategorilerinden oluşmakta; *Eğitim ve Öğretim* temasında ise kategori bulunmamaktadır. Tema ve kategorilere ait öne çıkan kodlar; adil ve şeffaf olsun, adaletli, iletişim temalı ve rehberlik yaklaşımli teftiş yapılsın, yapıcı ve geliştirici olsun ve dijital araçlar da kullanılsın, bölgesel ve esnek teftiş imkânı, yetkin ve liyakatli denetleyiciler kodlarıdır. Benzer olarak Demirkol vd. da (2023) teftiş ve denetleme sisteminin yapıcı olması gerektiğidir.

Sonuç olarak Türk eğitim sistemi bağlamında karşılaşılan sorunların literatürde çeşitli şekillerde sınıflandırılmasıyla birlikte öne çıkan sorunsalların politik (ideolojik), öğretmen nitelikleri, merkezî-taşra yönetimi, programlar ve teftiş başlıklarında olduğu anlaşılmaktadır. Sorunların çözümüne yönelik; ideolojik olmayan, şeffaf, demokratik, çoğulcu karar mekanizmasının işletilmesi; gerekirse taşra yönetimine yetki devri yapılması, atamalarda liyakat ve şeffaflık gerektiği; programların bilim ve teknolojik gelişmelerle uyumlu, çağdaş olması gerektiği; teftiş sisteminin rehberlik ve yapıcı yönde işletilmesi gerektiği görüşleri öne çıkmaktadır. Eğitim ve öğretimde karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik farklı ölçekler, anketlerle farklı paydaşlardan da görüşler alınabilir.

Kaynakça / Reference

- Akyüz, Y. (2008) *Türk eğitim tarihi M.Ö. 1000- M. S. 2008* (12. baskı). Pegem Akademi
- Antel, S. C. (1944). *Kültür nedir?*. Kenan Matbaası
- Antel, S. C. (2023). *Eğitim ve sorunları*. Dorlion Yayınları.
- Ayanoğlu, Ç., & Akbaşlı, S. (2023). Türk eğitim sisteminin sorunları: Bir meta-sentez çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 371-425. <https://doi.org/10.29299/kefad.938154>
- Baş, H., & Nural, E. (2023). Türkiye’de öğretmen yetiştirme uygulamalarında yaşanan sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 4(1), 16-46. <https://doi.org/10.54637/ebad.1222046>
- Bayar, A. (2024). Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin güncel bir değerlendirme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 8(25-I), 177-187.
- Celkan, H. Y. (2018). *Eğitim sosyolojisi*. Asos Yayınları.
- Çalık, T. (2024). *Türk eğitim sistemi ve sorunları*. Pegem Akademi
- Demirel, Ö. (2020). *Eğitim programları ve öğretim: Kuram ve uygulama* (27. baskı). Pegem Akademi.
- Demirkol, M., Orhan, M., & Karagözoğlu, A.A. (2023). Türk eğitim sisteminde yaşanan yönetsel sorunlar ve çözüm önerileri, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(4), 1666-1685. <http://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2023.-1228133>
- Erdoğan, İ. (2010). *Millî eğitime dair*. Nobel Yayıncılık.
- Kara, M. (2020). Eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin sorunları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1650-1694. <https://doi.org/10.29299/kefad.853999>
- Kesik, F., & Bayram, A. (2015). Eğitim sisteminin eleştirel pedagoji perspektifinden bir değerlendirmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 900-921. <https://doi.org/10.17860/efd.42583>
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2023). Geçmişten Günümüze Millî Eğitim Şûraları. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-mill-egitim-sralari/icerik/328>
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEBa]. (t.y.). Tevhid-i tedrisat kanunu ve medreselerin kaldırılması. https://www.meb.gov.tr/belirligunler/10kasim/inkilaplar/egitim/tevhidi_tedrisat.htm#:~:text=Bu%20ama%C3%A7la%20T%C3%BCrkiye%20B%C3%BCy%C3%BCK%20Millet,Mill%C3%AE%20E%C4%9Fitim%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1'na%20ba%C4%9Fland%C4%B1
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEBb]. (t.y.). Önceki bakanlar. <https://www.meb.gov.tr/meb/>
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEBc]. (t.y.). Cumhuriyetin ilk dönemi eğitim kurumları (1921-1926) telif ve tercüme heyeti. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29164441_heyeti_ilmiye.pdf
- Neyişçi, N., Turabik, T., Gün, F., & Kısa, N. (2020). Öğretmen adaylarının perspektifinden Türk eğitim sisteminin sorunları ve olası çözüm önerileri. *Kastamonu Education Journal*, 28(6), 2257-2270.
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2017). *Curriculum: Foundations, principles and issues*. Pearson Education.
- Özaydınlı, B. (2023). Program Geliştirme Uzmanlarının Bakış Açısıyla Türkiye’de Program Geliştirme. *Eğitim ve Bilim*, 48(214), 177-218. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2023.11186>
- Özdemir, F., & Kaplan, A. (2017). Öğretmen adaylarının bakış açısından Türk eğitim sisteminin sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri. *Electronic Turkish Studies*, 12(28). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12426>
- Özyılmaz, Ö. (2014). *Türk eğitim sistemi*. (5. baskı). Pegem Akademi
- Resmî Gazete. (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu. Sayı: 14574 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>

- Resmi Gazete. (2011). Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. Sayı:28054 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110914-1.htm>
- Saylık, A., Saylık, N., & Sağlam, A. (2021). Eğitimcilerin gözünden Türk eğitim sistemi: Bir metafor çalışması. *Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 522-546. <https://doi.org/doi:10.33711/yyuefd.919424>
- Şeker, H. (2014). Program değerlendirme. *Eğitimde program geliştirme: Kavramlar yaklaşımlar* (3. baskı) içinde (Ed. H. Şeker). Anı Yayıncılık.
- Uşun, S. (2016). *Eğitimde program değerlendirme: Süreçler yaklaşımlar ve modeller* (2. baskı). Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. baskı). Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, K., & Altınkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Educational activities take place in both public and private educational institutions. The administration of the education system is carried out through legal regulations. Legal arrangements in education are continuous and dynamic in nature. To fully understand the Turkish education system, it is also necessary to examine the legal regulations related to education during the late Ottoman Empire. Following the establishment of the Republic of Turkey, efforts were made to build a modern education system, and numerous reforms were implemented. Despite the continuous legal regulations regarding the administration of the education system, various problems persist. To this day, it is widely acknowledged that the Turkish education system faces many challenges (Akyüz, 2008; Erdoğan, 2010). According to several studies (Çalık, 2022; Erdoğan, 2010; Özyılmaz, 2017), the main problems of the Turkish education system include: the dominance of ideological approaches, management issues within the Ministry of National Education (MoNE), curriculum-related problems, challenges in the teaching-learning process, inspection and supervision issues, teacher training and employment problems, problems in transitions between education levels, issues in special education and private education, and difficulties in adapting to technological developments and digitalization.

The present study aims to identify teachers' views regarding the current problems in the Turkish education system and their proposed solutions. The main purpose of this study is to examine teachers' perspectives on solutions to the problems related to education and instruction within the context of the Turkish education system.

Based on this general objective, the following research questions are addressed:

1. What are teachers' views on the significance of the problems within the Turkish education system?
2. What solutions do teachers propose regarding the problems in the Turkish education system?
 - 2.1. What are teachers' views on the resolution of problems arising from political (ideological) approaches within the Turkish education system?
 - 2.2. What are teachers' views on resolving issues related to in-service training, teacher qualifications, appointments, unionization, salaries, and employment?
 - 2.3. What are teachers' views on addressing problems within the central and provincial management systems (e.g., structural, bureaucratic, appointments, R&D, legal, career advancement, etc.)?
 - 2.4. What are teachers' perspectives on solving problems stemming from curriculum-related issues (e.g., the structure, content, and implementation of curricula; assessment and evaluation; curriculum development processes, etc.)?
 - 2.5. What are teachers' views on resolving problems related to inspection and supervision in the Turkish education system?

2. METHOD

This study was designed using a qualitative research method, specifically the case study design. The cases addressed in this study are: (i) the perceived level of importance of problems related to education

and instruction within the context of the Turkish education system, and (ii) teachers' views on potential solutions to these problems.

The sample of the study consists of teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education (MoNE). The study group was selected through the convenience sampling method. The participants in the study were coded as T1, T2, T3, and so on, to ensure anonymity.

Data were collected in two phases. The first phase included a total of 102 teachers, while the second phase comprised 31 teachers. Two data collection tools were used in this study: (i) *The Questionnaire on the Importance of Problems in the Turkish Education System (TESSA)*: This instrument was developed by the researcher based on key issues identified in the literature and was finalized through expert consultation. (ii) *Structured Interview Form*: This form consists of open-ended questions developed based on the five most significant problems identified in the first phase of the study.

The data were analysed in two stages. In the first stage, the problems of the Turkish education system were ranked in terms of their perceived importance. In the second stage, the problems were examined based on teachers' views and presented using numerical indicators such as frequency and percentage, as well as qualitative expressions including codes, categories, themes, and direct quotations.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

In this study, the first research question was addressed in Phase I. Teachers expressed five main views regarding the level of importance of problems encountered in the Turkish education system. In this phase, the five most significant issues—based on their high average ratings—were identified as: (i) political approach, (ii) teacher qualifications, (iii) administrative issues, (iv) curriculum-related issues, and (v) supervision-related problems.

In Phase II, the findings were obtained through structured interviews and are presented in accordance with the sequence of the research questions. Regarding the issue of political approaches, the prominent codes among the suggested solutions include: depoliticization and ideological neutrality, long-term policy planning, impartiality and transparency, stakeholder involvement in decision-making processes, merit- and performance-based appointments, and the development of contemporary and inclusive curricula. Similarly, Saylık et al. (2021) and Özdemir & Kaplan (2017) also emphasized the need for long-term educational policies in their studies.

For the issue of teacher qualifications, the dominant solution-oriented codes include in-service training in collaboration with universities, contemporary, innovative, and digitally oriented in-service training programs, fair and transparent recruitment processes, politically neutral union structures, and incentive mechanisms for teachers in underdeveloped or rural areas. There is a growing body of literature that highlights the need for more qualified and practice-based in-service training and even suggests that in-service education should be restructured entirely (Baş & Nural, 2023; Demirkol et al., 2023; Özdemir & Kaplan, 2017).

Regarding problems in central and provincial administration, the prominent solution codes include delegation of authority to local administrations, a comprehensive and up-to-date legal framework, a transparent and merit-based management approach, inclusion of teacher input in decision-making, restructuring of in-service training, transparency and objectivity in appointments and transfers, support for R&D units, and promotion of digital transformation. Similarly, Demirkol et al. (2023) also underscore the need to delegate authority to local (provincial) education administrations.

In relation to curriculum-related issues, the prominent solution-oriented codes include greater involvement of teachers in curriculum development, programs that are inclusive and tailored to individual differences, simplified structures, value- and skill-oriented content, approaches that promote active student participation, and compatible assessment and evaluation methods. The literature also emphasizes that, to address curriculum-related problems, there should be broader stakeholder

involvement, effective use of digital tools, a fully operational curriculum development process (Demirel, 2020), and that decision-makers should not be limited to political actors alone (Özaydınlı, 2023).

Regarding problems related to supervision and inspection, the key codes suggested as solutions include fairness and transparency, justice-oriented, communication-based and guidance-oriented supervision approaches, constructive and developmental feedback mechanisms, use of digital tools, opportunities for regionally flexible inspection practices, and employment of competent and merit-based inspectors. Similarly, Demirkol et al. (2023) emphasize the importance of making the supervision and inspection system more constructive and supportive.

In conclusion, this study reveals that the following five issues are considered particularly important within the Turkish education system: (i) political approach, (ii) teacher qualifications, (iii) administrative structure, (iv) curriculum-related concerns, and (v) supervision and inspection processes.

Recommendations addressing these problems are presented in alignment with the five key research questions explored in the study.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi:25.10.2024

Etik değerlendirme belgesi Karar No:2024-936

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Çalışma tek yazarlı olduğundan yazarın araştırmaya katkı oranı %100'dür.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı ve çıkar çatışması bulunmamaktadır. Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.